HEVOSTEEMA

Tarkasti aisoissa. Hipon Rolle on Raisa Takkisen pari valjakkoajossa. Sivu 9

Kuopiossa tavataan! Kuopion kuninkuusraveihin odotetaan 60 000:ta kävijää. Sivu 8

Ravilisenssijärjestelmä muuttuu. ”Kilpailijalisenssi on suurin uusi asia”, sanoo Hippoksen kilpailutoimenjohtaja Jukka Niskanen. Sivu 8

KARI SALONEN

Maneesi oli Riitta Kilpiölle päätoimisen ratsastuskoulun pidon ehto: siitä hyötyvät niin asiakkaat, hevoset kuin yrittäjä ja työntekijät. Venla Mustalahti ratsastaa.

ONNENPERÄN TALLI

Jatkuvaa kehittämistä

Riitta Kilpiö avasi tallin vuonna 2002, mutta ajautui uralle jo 15-vuotiaana aloitettuaan hevoskerhon pidon.
Onnenperän talli on ollut hänen pääelinkeinonsa vuodesta 2008.
Hevosia ja poneja on 29, joista omia 24.
Opetuskäytössä on omista eläimistä 19, yksi siitostamma ja neljä nuorta hevosta.
Tilaan kuuluu 30 hehtaaria viljeltyä: ne kasvavat nurmea ja ohraa, kaurat ostetaan.
Suomen Ratsastajainliitto SRL palkitsi toukokuussa yrityksen viime vuoden ratsastustallina.
SRL:n laatuluokituksen talli sai viime vuonna.
Hevosharrasteohjaajaksi valmistunut Kilpiö on alunperin koulutukseltaan kasvatustieteiden maisteri ja sosiaalityöntekijä.
Hän on myös hevoshieroja ja centered riding -ohjaaja. Opinnot ratsastuksenohjaajaksi ovat kesken.

Opettamisen ilo pitää hevosyrittäjän liikkeessä

Hevosyrittämisen suola on sosiaalisuus, johon joko sopeutuu tai vaihtaa alaa. Arki on hevosten hyvinvoinnin, oman jaksamisen ja talouden tasapainoilua.

SALO (MT)

”Ihan joka aamu en nouse riemusta kiljuen. Mutta olen elämäntapaintiaani niin kuin varmaan kaikki tällä alalla. Ei tule laskettua joka tuntia, saako sille palkkaa”, summaa Onnenperän tallin yrittäjä **Riitta Kilpiö**.

”Opettaminen on minulle intohimo. Ja haluan, että työ, mitä teen, on laadukasta.”

Salon Vaskiolla yrittävä Kilpiö piti harrastetallia kuusi vuotta sosiaalityöntekijän työn ohessa.

”Aamulla ruokin hevoset ja laitoin ne pihalle. Sitten töihin sossuun Halikkoon kahdeksaksi ja neljältä suoraan pitämään tunteja, jotka loppuivat kahdeksalta. Sen päälle oli iltatalli.”

”Edellinen talvi oli sellainen, että joko lopetan tai rakennan maneesin.”

Kilpiö rakensi, ”vaikka pankinjohtaja varmisti, että tiedostan, kuinka yksin olen kaiken lainan kanssa.”

Ratkaisu on kannattanut.

”Se on näkynyt niin asiakasmäärissä kuin omassa jaksamisessa – ja työmukavuudessakin.”

Vaikka talli sijaitsee saman talousalueen kilpailijoihin nähden syrjässä, asiakkaita on riittänyt Salon ja Paimion suunnista.

”Ollaan siinä maineessa, että meillä on turvalliset, pienet ponit ja aloittelijoillekin sopivia hevosia.”

Laatu ensin, tulos ehkä seuraa

Yksin tallia ja kotitilaansa pitävä Kilpiö työllistää kaksi vakinaista työntekijää.

”Näkyyhän se kukkarossa. Mutta tunnistan sen, että en jaksa kaikkea. Jos menisin joka aamu talliin ennen kahdeksaa, en tiedä, kauanko kestäisin.”

”Opettamiseen on minulla niin suuri innostus, että mieluummin annan sen lapioinnin pois. Kun kumminkin on myös jatkuvia juoksevia asioita hoidettavana, joita en voi kenellekään ulkoistaa.”

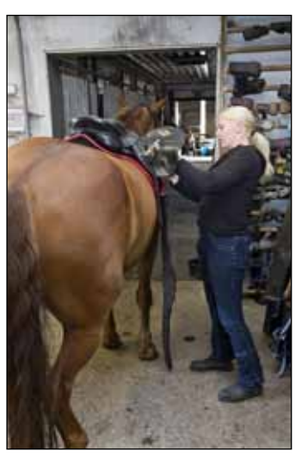

Rakennusten kunto ja työn ergonomia vaikuttavat paljon yrittäjän jaksamiseen, Riitta Kilpiö toteaa SRL:n laatuluokituksen jälkeen.

”Haluan, että se, mitä meillä saa opetuksen laadussa ja kokonaisuudessa, on maksun arvoista.”

Tärkeää on myös tilan kunnossapito, jota paikallinen timpuri käy Riitan pitämän listan mukaan tekemässä säännöllisesti. Lisäksi kasvinviljelytyöt hoitaa urakoitsija.

Kilpiö kantaa jatkuvaa huolta nelijalkaisten työkavereidensa terveydestä.

”Olisi kannattavampaa, kun hevosia olisi vain 14. Se riittäisi tuntien pitoon.”

Opetuskäytössä on kuitenkin 19 hevosta, mikä antaa liikkumavaraa niin, etteivät hevoset rasitu ja eläinlääkärikulut pysyvät kohtuullisina.

Tarkka linja taloudessa takaa, että joka vuosi on mahdollisuus joihinkin talliympäristön pienparannuksiin omarahoituksella. Tarhoja on kunnostettu yksi kerrallaan.

”Kirjanpitäjän sanoin: en käy etelässä ja ajan vanhalla Nissanilla, mutta kun sen hyväksyy, niin hyvin pärjään.”

Työtavoilla iso merkitys arjessa

Fyysinen työ on itsessään yksi yrittäjiä rasittava tekijä: ruokintaa ja lannanpoistoa on harvassa yrityksessä koneellistettu.

”Talikko ja kottikärry ovat meilläkin valitettavasti päävälineet.”

Perustyötä on kuitenkin helpotettu rakentamalla paikat niin, että traktorilla yltää moneen.

”Kauha ajetaan aivan oven suuhun, ja pihatto ja useimmat tarhat päästään puhdistamaan traktorilla. Lisäksi hevoset kulkevat kujia pitkin aitauksiin ja syövät siellä vapaasti säilöheinää.”

Lantala ei sijaitse pihapiirissä vaan peltojen keskellä, mikä parantaa pihan siisteyttä ja vähentää kesällä kärpäsiä. Lannanajon aikana liikenne ei tule pihaan lasten ja autojen keskelle.

Pihan ja tarhojen riittävä valaistus lisää turvallisuutta: etenkin talvella on yrittäjän mukaan paljon miellyttävämpää, kun hevosia ei tarvitse huhuilla pimeästä liukkaasta tarhasta.

Kilpiö toteaa, että Ratsastajainliiton laatutalliluokitus avasi silmiä työolojen ja ergonomian tärkeydelle.

”Missä kunnossa hevoset ja puitteet ovat, on tosi oleellista. Jos ne eivät ole kunnossa, asiakkaat huomaavat sen kyllä.”

Tällöin yrittäjä myös altistuu vaaran paikoille:

”Hevosia on useampi, minua vain yksi.”

Hevosyrittäjän kodissa heiluriovet

Yritys sitoo työntekijöistä huolimatta. Kilpiölle itselleen hevosten hoitotyöstä jäävät tuntien jälkeisen iltatallit sekä viikonloput.

Käytettävissä on myös sijaisopettaja, jotta Riitta saa muutaman kerran kuukaudessa vapaan illan.

”Kyllä tässä silti sosiaaliset suhteet valikoituu lähinnä niihin ihmisiin, joita tapaa yrityksen puitteissa.”

”Kun yritys on myös koti, pitää olla sellainen luonne, että se ei haittaa”, Kilpiö naurahtaa mutta jatkaa vakavoituen:

”Niin kuin ex-mies sanoi, täällä on heiluriovet.”

Vaikka talon ympärys on aidattu yksityisalueeksi, koti ei ole koskaan täysin rauhallinen.

”Minulle ihmiset antavat energiaa. Tykkään siitä.”

KAIJALEENA RUNSTEN

Lomitus ja kouluttautuminen auttavat jaksamaan

Kolmen viikon kesätauko ilman opetusta ja pari viikkoa joulun aikaan ovat **Riitta Kilpiölle** yksi jaksamisen perusedellytyksistä.

”Myös hevosilla alkaa kesäloma. On tärkeää, että ne saavat olla vain lajikavereiden kanssa yötä päivää laitumella ilman työvelvoitteita.”

Kilpiö on hyvillään siitä, että kunnallisessa lomituksessa on ymmärretty yksin yrittävän viljelijä-tallinpitäjän tilanne. Vaikka lomittajalle ei kerry hevosten ollessa laitumella täyttä päivää eläinten hoitotöitä, on sovittu, että lomittaja voi tehdä joitakin kausiluonteisia töitä.

Sen ansiosta tallilla voidaan pitää kunnon kesätauko leirien ja syksyn opetuksen välissä, mikä taas mahdollistaa työntekijöille yhtäjaksoisen loman.

Kilpiö naurahtaa, että tosiasiassa tauot eivät ole hänelle juurikaan lomaa. Silloin pitää hoitaa tilaus- ja talousasioita sekä tallin ylläpitoa ja siivousta.

Muutamaksi päiväksi on silti päästävä kokonaan pois tilalta. Muutoin tekemättömät työt muistuttavat koko ajan.

”Menen kaverin mökille. Siellä ei ole sähköä ja vesi tulee kantaen. Onpa ainakin täysi irtiotto.”

Kokemusten jakamista

Yksi jaksamisen eväistä on Kilpiölle kouluttautuminen. Nytkin kesälomaan kuuluu yksi nelipäiväinen centered riding -kurssi.

Lisäksi hän osallistuu mahdollisuuksien mukaan hevosyrittäjille suunnatuille päiväkursseille, joita on hänen mielestään tarjolla sangen paljon.

”Enemmän toivoisin kyllä näistä tilaisuuksista vertaistukea. Onko se tämän suomalainen perikateus vai mikä lie, kun ihmiset eivät uskalla puhua?” Kilpiö tuumii.

”Samat ongelmat on kumminkin. Kaikilla meillä on hevonen kipeänä ja tulee muita tilanteita, kun miettii, miten toimia.”

KAIJALEENA RUNSTEN

Taantuma tuonut ensi kertaa asiakkaiden maksuhäiriöt Korholan tilalle

Taantuma on alkanut näkyä hevostalleilla viiveellä muuhun talouteen nähden.

”Viime kesästä alkaen vuosi on ollut vaikea, monella hevosenpitäjällä on tilipussi tyhjänä”, kuvaa yrittäjä **Suvi Korhonen** Joensuun Hammaslahdelta.

Ensimmäistä kertaa yrityksessä jouduttiin myös tilanteeseen, että maksurästejä on jouduttu viemään perintään.

”Muistutuksilla ovat menneet tähän asti, mutta nyt on muutama tapaus, joita ei varmaan koskaan saada pois.”

Korholan tilalla investointiin vuonna 2010 tallitilojen laajennukseen ja ajanmukaistamiseen. Vuokrabokseja on 24.

Lisäksi kesällä otetaan nelisenkymmentä hevosta laiduntamaan.

”Viime kesän huonojen säiden vuoksi laidunlohkoja jäivät uusimatta. Nyt vain puolet laidunpaikoista käytössä. Se jättää ison montun tuloihin”, Korhonen harmittelee.

”Syksyä ajatellen asiakkaiden puolesta on nyt hyvä tilanne: kaikki tallipaikat ovat täynnä.”

> »Viime kesästä alkaen vuosi on ollut vaikea. Monella hevosenpitäjällä on tilipussi tyhjänä.«
>
> SUVI KORHONEN

Monialaisuus tarpeen

Hevosmarkkinat ovat nyt matalalla. Hevosten hinnat ovat pohjilla, ravipalkinnot samoin. Kun päälle lasketaan palkansaajahevosenomistajien kiristynyt talous, päätoimisenä yrittäjänä toimiminen on alalla vaikeaa.

”Miten tämän saa kannattavaksi, sitä on meilläkin viime aikoina paljon mietitty. Pienet tallit ja omat kotitallit syövät meiltä leipää, kun osa siirtää hevosensa halvempiin paikkoihin”, Suvi Korhonen sanoo.

Korholan tilalla työskentelevät päätoimisesti myös äiti ja veli, joka huolehtii ennen kaikkea maataloudesta. Tilan ulkopuolella työskentelevä isä sekä opiskeleva nuorempi sisar osallistuvat lisäksi mahdollisuuksiensa mukaan.

”Kun on reilu sata vuotta vanha kotitila, halusimme sisarusten kanssa jatkaa sitä. Toiminnan joutuu kokoamaan pikkupalikoista: tehtävänkuva vaihtuu päivän aikana tallityöntekijästä markkinointipäällikköön”, hän hymähtää.

Ensin tilalla pidettiin ratsastuskoulua, mutta kymmenkunta vuotta sitten siirryttiin vuokraamaan tallipaikkoja ja kouluttamaan hevosia. Korhoset pyörittävät myös verkkokauppaa, jossa pääartikkeleina ovat hyvinvointiin liittyvät luonnontuotteet. Lisäksi tilalla kasvatetaan torinhevosia.

Liiat rönsyt pois

Monialaisuuden suurin haaste on kuitenkin oma ajankäyttö: päivät venyvät herkästi iltaan ja yöllekin, mikä ei pidemmän päälle toimi.

”Pyrkimyksenä on jättää pienimmät ”rävelöt” pois. Kassavirta ja oma työaika pitäisi kyetä suunnittelemaan järkevästi”, Suvi Korhonen linjaa.

Pitopalveluakin on pyöritetty, mutta sitä ollaan nyt vähentämässä.

Perheyrityksessä yhteisöllisyys antaa voimaa.

”Se on se turva- ja tukiverkko. Jos jollakulla paukut vähenevät, toinen nousee tekemään enemmän”, nuori yrittäjä ja 1,5-vuotiaan tyttären äiti kiittelee.

”Jaetaan huilinakkeja, että saa viikon lomareissun tai joskus vain illan saunomisen rantasaunalla.”

”Kun on käynyt myös ulkopuolisella töissä, niin mieluummin silti valitsen tämän”, aiemmin suurtalouskokkina työskennellyt Korhonen sanoo.

Hän toteaa, että niin henkisestä kuin fyysisestä jaksamisesta on terveellisiä ruoka- ja liikuntatottumuksia noudattaen koetettava pitää kiinni. Samoin vähät hetket läheisten kanssa pitää malttaa pyhittää.

”Mottoni on, että kaikella on aikansa ja paikkansa. Oma asenne on äärimmäisen tärkeä.”

KAIJALEENA RUNSTEN